

DOMOVINA

Medaja vsaki petek v tednu. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 50 kr. temeljne petstojbine ter od vsake petstojbine po 10 kr. za vsakokrat; za večje inserate, kakor tudi za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 50 kr., za četr leta 80 kr., katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovina“ v Celji.

Volilci!

V nekaterih dneh nam bode treba izvoliti si moža, ki bi naj zastopal v bodočih šestih letih naše kr. isti in pravice v državnem zboru.

Zaupni možje slovenski postavili so nam kandidata, ki ima vse lastnosti, a tudi najboljše voljo to storiti.

Ta mož pozna natančno vse težnje milega nam naroda slovenskega, posebno tudi vse želje prebivalstva v mestih in trgih, ker on živi že dolgo med narodom, iz katerega je vzrasel.

Naš kandidat je

gospod dr. Juro Hrašovec

odvetnik v Celju, predsednik „Južno štajerske hranilnice“, ud načelstva „Celjske posojilnice“ itd.

Volilci!

Sveta dolžnost nas kliče k složnemu delovanju. Nasprotniki napenjajo vse svoje sile. Vsiliti nam hočejo Nemca, ki bi naj zastopal naša mesta in trge v državnem zboru.

Slovinci!

Čut domovinske ljubezni nam veva dne **20. sušca t. l.**

možato stopiti na volišče in tam oddati svoj glas, da priborimo zmago svojemu kandidatu.

Izostati ne sme nikdo!

V slogi je naša moč!

Pokazati moramo svetu, da smo duševno probujen narod, ki se nikomur ne klanja, kakor le svojemu Bogu in cesarju. Proč z bojzljivostjo!

Naj se ne najde izdajalec med nami! Bog živi slovenski narod!

Ravno tega dne pa je stopiti tudi volilcem mest in trgov mariborsko-ljutomerskega okrajnega glavarstva na volišče, da si izbere svojega zastopnika v državnem zboru. Za to važno mesto bil je proglašen kandidatom

gospod dr. Fran Rosina

deželni poslanec in odvetnik v Ljutomeru.

Ta mož pokazal je v kratki dobi svojega javnega nastopa kot poslanec in rodoljub, da pozna vse težnje in potrebe našega ljudstva. Zato ga priporočamo vsim volilcem kot delavnega, umnega in izvrstnega narodnjaka in prosimo volilce, da združijo zanj na dan volitve svoje glasove.

Živela domovina!

Volilni odbor.

Važna petdesetletnica.

Drugo leto mine 50 let, kar je v Pragi zboroval slovanski shod. Na tem shodu so se vsi avstrijski Slovani posvetovali o skupnem programu. Za nas je posebno važno, kar se je tedaj sklenilo glede Slovencev. Dotični odstavek se glasi:

„Slovinci prebivajoči v vojvodini štajerski in kraljevini ilirski zahtevajo:

1. Da bi se Slovinci bivajoči na Štajerskem, Kranjskem in v Primorju združili v jedno političko celoto, pod imenom slovenske kraljevine (Slovenije), tako, da bi imeli skupno vlado v Ljubljani.

2. Da bi slovenski jezik bil diplomatiški (uradni), da bi se uvel v šole, pisarne in sodišča, da bi ga moral slednji uradnik umeti in govoriti.“

Reči moramo, da to bi še dandanes moralo biti program vsem Slovincem, naj bivajo na Kranjskem ali Primorskem, na Štajerskem ali Koroškem.

Sedaj se moramo vprašati, v koliko smo se približali v petdesetih letih svojemu smotru.

Glede zedinjene Slovenije smo Slovinci ondu, kjer smo bili pred 50 leti. Sedaj spadamo v političnem oziru pod dve namestništvu in dve deželni vladi, v samoupravnem oziru smo razdeljeni celo na šest deželnih kronovin. Vsi koraki ki so se storili od strani Slovencev, za njih zedinjenje, vsled neugodnih razmer niso imeli uspeha. Posebno neugodno je za nas Slovence to, da izmed šestih deželnih zborov, v katerih se sklepa o naših stvareh, imamo samo v enem večino. Na Štajerskem izročeni smo brezobzirni nemški večini. Koliko je bilo borbe, da smo dobili jedno mesto v deželnem odboru in še to se je slučajno zgodilo vsled velicega nasprotja nemških strank.

Najžalostnejše je pa, da ideja o zedinjeni Sloveniji začenja umirati v slovenskih virih. Tistega navdušenja bi zastoj iskal, ki je vladalo pred dobrim četrstoletjem na slovenskih taborih. Opaža se neko ohlajenje za naše skupne smotre. To se je videlo posebno pri zadnjih volitvah. Mož, ki je prišel s Kranjskega, se je psoval za tujca in pritepina. In to se ni trosilo le po štajerskih, temveč našel se je tudi na Kranjskem

LISTEK.

Starčka.

Ruska narodna pripovedka. Po Tolstoju napisal Brinjos. XI.

Potoval je Efim sam samcat. Ko se je že približal domu, obšla ga je zopet skrb, kako kaj doma živijo. Na leto, misli poteče mnogo vode. Celi vek pustiš dom v nemar; mnogokaj se lahko spremeni med tem. Kako je neki sin dela opravil, kako se kaj spomlad obnesla, kako je kaj živina prezimovala in kako so neki hišo pozidali!

Prišel je Efim do kraja, kjer se je prejšnje leto ločil od njega Elizej. Ljudstvo bilo je do cela spremenjeno; kjer so lansko leto bedno životarili, bilo je letos vsega v obilji. Polje se je najbolje obneslo in ljudje so si opomogli in pozabili prejšnje gorjé. Došel je Efim proti mraku ravno k tistemu selu, kjer je Elizej zaostal. Komaj da je prišel Efim v vas, že priskače k njemu dekletce v beli srajčki. — „Stric, striček, pojdite k nam!“ — Efim je hotel iti dalje, toda dekletce ga ne pusti; pograbilo ga je za suknjo in ga vleklo v kočo, veselo se kihaje.

Prišla je v vežo tudi žena z otrokom v naročji in meni: „Pridi, striček, boš pri nas ve-

čerjal in prenočil“. In šel je Efim. — O tej priložnosti, misli si, sprašaj lahko o Elizeji: saj ravno v to kočo šel je tedaj pit. Šel je v kočo Efim in ženska mu je snela torbo s pleč, podala mu vode, da se umije in ga povabila za mizo. Zahvalil se je Tarasič in se začudil nad to veliko gostoljubnostjo do ptujcev.

Odkimala je z glavo ženska. „Nam, — pravi — so vsi ptujci dobro došli. Ptujec je tudi nam rešil življenje. Živeli smo in Boga pozabili, a on nas je udaril tako, da smo vsak trenutek smrti pričakovali. Prigodilo se je letos, da smo ležali vsi: nismo imeli česa za v usta in bolezen nas je trla. Umreti bi nam bilo, da nam ni Vsegamogočni poslal starčka, takega kot ti.

„Prišel je opoludne k nam gasit si žejo, a ko je videl našo revščino, usmilil se je nas in ostal v koči. Napojil je nas, nasitil in na noge spravil, kupil je nam njivo, konja in voz, vse kupil.“

Prišla je v hišo starka in pretrgala besedo ženi. „Sami ne vemo, — govori — bil je li človek ali angelj Božji. Vse je ljubil, vsi smo se mu smilili, a zginil je naenkrat bogsigavedi kam; še moliti ne vemo za koga. Še zdaj mi je pred očmi: Ležim jaz in zdiham, smrti pričakujem; pogledam, vstopil je starček, s plešo na glavi in

poprosil vode. Mislila sem si jaz, grešnica: kaj se potiče tukaj? A, glej, kaj je on storil: ko je zagledal nas, odprtal je torbo, in, vidiš, postavil jo je na to le mesto in jel razvezovati.

Seglo je v besedo dekletce. „Ne, babica, on je položil torbo najprej na sredi izbe in potem jo je še le vzdignil na klop.“ — In pripovedovali so in pripovedovali; na vsako njegovo delo na sleherno besedo so se spominjali: kje je on sedel, kje spal, kaj je delal in kaj je govoril.

Na noč prijahal je tudi gospodar na konji, in pripovedoval o Elizeji, kako je z njimi živel. „Da ni prišel on k nam, — pravi — pomrli bi vsi v grehah . . . Umirali smo v obupnosti in godrnjali na ljudi in na Boga. A, on nas je spravil na noge in po njem smo mi Boga spoznali in začeli verovati v dobre ljudi. Kriste, poplačaj mu tisočero! Prej smo živeli ko živina; on nas je napravil ljudem.“

Nasitili in napojili so ljudje Efima in se vlegli spat.

Leži Efim in ne spi; ne gre mu iz glave Elizej, ko ga je videl v Jeruzalemu trikrat spredaj pred altarjem.

„Tak, glej, je on vendarle prekosil mene. Moj trud je najbrž mal pred Božjim prestolom, a on je našel milost pred Gospodom.“

list, ki je odobral tako psovane njege deželana v bratski mu deželi. Slovenec bi moral po vsej Slovenski biti vsprejet povsod kot domačin, kot brat, ne pa psovati ga s pritepencem, ker njegova zibel ni tekla v zeleni Štajerski.

Če so Štajercem Kranjci že tujci in pritepenci, potem pač moramo obupati, da bi se kdaj uresničil idejal vseh Slovencev. Taki ljudje, ki so zmogni takega psovavanja tudi ni mogoče, da imajo res v srcu kaj ljubezni za našo skupno stvar. Ta dogodek je potem žalostnejši, ker marsikaj kaže, da se pripravljajo v Avstriji neke premembe. Avstrija se bode preustrojila v federalističnem smislu. Nemška centralistična ali liberalna stranka, ki je bila najboljša zaščitnica centralizma je dogospodarila. Tudi ostanki te stranke, ki se morda še ohranijo, se najbrž ne bodo ogrevali za centralizem, ko je Dunaj se izneveril liberalizmu. Od centralizma je namreč imel največ koristi Dunaj. Druge stranke novega državnega zbora pa se tudi vedno bolj nagibljejo na federalistično stran. Češko vprašanje se ne da spraviti z dnevnega reda. Rada ali ne rada se ga bode morala lotiti vlada.

Z reševanjem češkega vprašanja bode v zvezi večja preosnova naše države. In to bode kaj kritičen trenotek za naše državnozbornske poslance. Napake, ki jih tedaj store, se pozneje ne bodo dale popraviti. Če se poslanci tedaj postavijo na nizkotno stališče, da so Kranjci na Štajerskem tujci in pritepenci, potem na združeno Slovenijo niti misliti ne moremo.

Pa ne le to, Slovenci tudi nimamo nobenega skupnega političnega vodstva. V vsaki deželi so si Slovenci po svoje uredili politično vodstvo. Da celo zavrača se utikanje Tržačanov v kranjske razmere ali narobe. V državnem zboru so Slovenci bili le za silo složni. Če hočemo, da tedaj pridemo do združene Slovenije, treba je nekakega skupnega slovenskega političnega vodstva v Ljubljani.

Začetek temu se je bil storil 1890. leta, ko je bil shod slovenskih poslancev v Ljubljani, a, žal, da je ostalo pri začetku. Kranjski domači razpor je vsak napredek v tem oziru onemogočil. Sedaj so pa žal razmere take, da skoro ni mogoče upati, da bi se tako vodstvo sploh osnovali dalo. Vsaj je celo dvomljivo postalo, če vsi slovenski polanci vstopijo v jugoslovanski klub. Potrebno bi vsekako bilo tako skupno vodstvo, da bi po nekem določenem načrtu ves narod naudušilo, da bi zahteval „Združeno Slovenijo“. Še le po takem skupnem delovanju vsega naroda bi mogli upati na kak uspeh.

Pa tudi v drugem oziru Slovenci nismo dosti napredovali. Izimši Kranjsko, še vedno gospodari tujščina po naših uradih. Koliko je uradnikov pri nas na Štajerskem pri politični upravi in pri sodiščih, ki ne umejo slovenščine. Mej političnimi uradniki celo težko najdemo koga, ki bi znal slovenski. Pravosodni minister grof Gleispach, ki zna tako lepo govoriti o narodni

jednakopravnosti, je tudi menda prepričan, da so za Slovensko Štajersko najposobnejši tisti uradniki, ki slovenski ne znajo.

Štajerski deželni zbor občuje nemški s slovenskimi občinami in krajnimi šolskimi sveti. Slovenščina se toliko spoštuje v uradih, kolikor je neobhodno potrebno, ker bi sicer vsako uradovanje bilo nemogoče. Za vsak košček narodne enakopravnosti se je nam treba dolgo boriti.

Kako je pa s šolami? Po dolgih borbah dosegli smo dvojezično ljudsko šolo. Srednje šole so pa še vedno nemške, ali pa k večjem v spodnjih razredih dvojezične. Celo sadjarska in vinarska šola v Mariboru, namenjena jedino za slovenske vinorejce, je čisto nemška, da si v nemških delih dežele vino niti ne raste. Zastonj so vse pritožbe naših državnih in deželnih poslancev.

Še slabše so pa razmere na Koroškem. Ondu je slovenščine večji uradnik le izjema. Celo javne ljudske šole so skoro brez izjeme nemške, da o srednjih niti ne govorimo. Na Primorskem so tudi Slovenci v tužnem položaju, to nam kaže dolgoletni boj za slovensko šolo v Trstu. V Gorici, v Istri pa Slovencev niti življenja ni svest.

Še silno daleč so Slovenci od smotra, katerega so si bili postavili naši predniki 1848. leta. Treba bode še hudih bojov, da pridobimo našemu narodu stanje, kakeršno mu gre po njegovi neomahljivi zvestobi do cesarja in Avstrije. Od novih državnih poslancev pa pričakujemo, da store znaten korak po poti naprej.

Obrtno vprašanje v novem državnem zboru.

Novi državni zbor se bode imel pečati mnogo s socialnimi vprašanji. Kaj je od njega v tem oziru pričakovati, se danes še ne more vedeti, ker še vsi poslanci niso voljeni in tudi novih poslancev dobro ne poznamo.

Nekoliko boljši bode novi državni zbor v tem oziru, ker bodo v njem krščanski socialisti igrali važnejšo ulogo. Dolenja Avstrija pošlje razun veleposestnikov skoro same krščanske socialiste v zbor. V novem zboru bode ta stranka tako močna, da bode lahko uplivala na pozitivno delovanje državnega zbora. Sedaj nastopi zanjo čas, da pokaže, kaj da ume. Židovsko-liberalna stranka je skoro uničena, zato pa zabavljanje Židov proti krščanskosocialistom stranke več ohraniti ne more. Dr. Lueger je sedaj na vrhuncu svoje slave in bode moral gledati, da se na vrhuncu tudi obdrži.

Krščanske obrtnike so volili v prvi vrsti mali obrtniki. Zato bode morala biti njih naloga, da si zavarujejo malo obrtništvo proti velicemu kapitalu. To bode najprej mogoče s pametno obrtno preosnovo. Ta naloga ne bode lahka. Stranke, ki hočejo kaj storiti za obrtnike, se ne bodo smele bati najstrožje opozicije proti vladi. Znano je, kako so se bili izrekli zastopniki av-

strijskega obrtništva pri obrtni enketi na Dunaji, a trgovski minister baron Glanz je bil predložil državnemu zboru načrt obrtnega zakona, ki naravnost nasprotuje izrečenim željam malega obrtništva. Hvaležni moramo torej biti, da se je načrt pokopal, izvzemši majhen del, ki je te dni dobil najvišje potrjenje.

Prepričani smo, da tudi v novi zbornici minister obrtnim težnjam ne bode prijaznejši. Njegov upor bode treba s silo premagati. Krščanske socialiste bode gotovo podpirala v tem oziru malobrojna obrtna stranka. Zanašati se pa morejo tudi na pomoč nekaterih narodnih Nemcev. Nadalje bode treba konservativne poslance pridobiti za umno obrtno preosnovo. Konservativci se navadno kažejo obrtnikom jako naklonjeni, a ta naklonjenost ni povse zanesljiva. Kmetijski poslanci potreb obrtnikov ne poznajo, veleposestniki pa imajo kot tovarnarji večkrat malim obrtnikom nasprotne koristi. Sedaj veljavni obrtni red je dala konservativna stranka. Ta stranka se je s tem delom jako ponašala, a obrtniki pa vedo, da je sedaj njih položaj celo slabši, nego je bil za obrtne svobode. Samo nekaj sitnosti imajo več, nego so jih imeli poprej. Povsod ondu, kjer bi obrtni red imel zadeti veliko industrijo, se je pa naredila kaka izjema.

Pa ne le za premembo obrtnega zakona bode skrbeti v državnem zboru, temveč tudi delati na to, da vsa državna zalaganja dobe mali obrtniki. Nekaj se jim je že prepustilo. Toda stvar se je tako uredila, da malemu obrtniku dosti ne koristi. Ne izplačuje se namreč po točno določenih cenah, temveč se cena izdelkov določi po cenah surovin. Nekateri dunajski čevljarji so zatoraj dosedaj imeli izgubo. Zato je pa neki krščanski socialista predlagal v dunajski trgovinski zbornici, naj se cene za usnje povišajo. Če se to zgodi, bodo glavni dobiček imeli le veliki podjetniki, ki dobe dve tretjini zalaganja. Od teh dveh tretjin bodo imeli toliko dobička, kot so ga poprej od vsega zalaganja. Konkenc bode pa država videč, večje stroške, rekla, da malim obrtnikom zalaganje odvzame, ker se ni dobro obneslo. Samo, če se vse zalaganje prepusti malim obrtnikom, bodo mogli blago dajati tako ceno kot veliki podjetniki. Združeni v zadruge mogli si bodo napraviti potrebne stroje in dobivati surovine ta kup, kakor jih dobiva veliki podjetnik. Dokler bodeta pa veliki tovarnar in mali obrtnik mej seboj tekmovala, bode glavni dobiček imel le veliki tovarnar.

Škoda je, da bo v novem državnem zboru le malo pravih obrtnikov, v tem ko bodo delavci precej močno zastopani.

To, da so se odpravili obrtniki pri volitvah, se utegne še bridko maščevati.

Štajerski slovenski poslanci morajo napeti vse sile za malega obrtnika. Obrtnik je v mestih jedini nezavisen stan, na katerega se Slovenci zanašati smemo. Če hočemo, da kdaj pridobimo

Ko se je zjutraj Efim poslovil, dali so mu še pogače za na pot in brzih nog mahnil jo je starček naprej.

XII.

Ravno jedno leto je izostal Efim; na spomlad se je vrnil.

Prišel je domu na večer. Sina ni bilo videti: bil je v krčmi. Prikolovratil je sin pijan in Efim ga je spraševal o tem in onem. Uvidel je, da mu je sin zapravljal: denar je pognal po grlu, a delo je pustil v nemar. Začel mu je oče očitati, a sin mu je robato odgovarjal.

„Ostal bi bil — pravi — doma; na ptuje greš, denar s sabo pobereš, sedaj pa še mene zmerjaš.“

Razjezil se je starček in dal je sinu par gorkih.

Na jutro šel je Efim k starosti, oddat mu potni list. Moral je mimo Elizejevih. Starka Elizejeva stala je na pragu zdravih, rudečih lic.

„Zdravo, kum, zdravo — ogovori ga —; no, ali ste se vrnil zdravi?“

„Hvala Bogu, srečno sem potoval; zgrešila sva se le z vašim starim, a slišal sem, da se je že vrnil.“

Nadaljuje starka: — govorila je prav rada in kramljala — „Vrnil se je, dobrosrčnik, že

davno vrnil. Okoli Vel. gospojnice nekako. Oj, in veseli smo bili, da ga nam je Bog nazaj poslal. Teško nam je brez njega. Za delo mu ni kmalu para. In kako vesel in dobre volje je vedno! Najbolj se ga je razveselil mladi. Brez njega — pravi —, mi je ko brez luči v očesu. Teško ga pogrešamo, ljubimo ga in dobro došel nam je bil.

„Ali je sedaj doma?“

„Doma, doma; pri bučelnjaku ravnokar roj ogreba. Prav lepa rojevščina je neki letos. Take moči že dolgo ni Bog dal bučelam, kar on pomni še ne. Pojdi k njemu, dobrodošli, prav vesel te bode!“

Šel je Efim skozi vežo na dvor, tja proti bučelnjaku. Prišel je že blizu in vidi — Elizej stoji brez mreže na lici, brez rokavic, v sivem kaftanu, tam pod brezo; roke je razprostrl, oči je povzdignil nakvišku in pleša se mu sveti na glavi, ravno tako, kot ga je videl v Jeruzalemu pred grobom Gospodovim. Zlati solnčni žarki se lesketajo nad njim, trepetajoč skozi goste brezove veje, a okrog glave brenčijo in igra se mu venec bučelic; vesele brenčijo, toda ne pikne ga nobena. Obstal je Efim.

Poklicala je starka Elizeja moža. „Kum — pravi — je prišel.“

Ozrl se je Elizej, razveselil se in hitel kumu nasproti, rahlo pobiraje bučele iz kodrastih brk.

„Zdravo, kum, zdravo; mili človek . . . ali si srečno romal?“

„Noge so mi nekoliko opešale; prinesel sem ti vode iz Jordana: pridi, vzemi, ako je sprejel Gospod moje trpljenje . . .“

„No hvala Bogu, Gospod nam bodi milostljiv!“ Umolknil je Efim. „Z nogami sem bil, a z dušo! Ne vem, če ni bila drugod . . .“

„Božje delo, kum, Božje delo!“

„Nazaj grede, veš, prenočeval sem v koči, kjer si ti zaostal.“

Vznemirilo je to Elizeja in hitel je v jedno sapo: „Božje delo, Božje delo. Kaj pa, ne greva li rajši v hišo; prinesel bom medicine.“ In obrnil je Elizej besedo in navedel na domače reči.

Šla sta v sobo, a Efim ni nehal pripovedovati, kaj je videl pri ljudeh v koči in da ga je videl v Jeruzalemu pred Božjim grobom. In spoznal je Efim, da mora vsakdo do smrti plačevati Bogu obresti — z ljubeznijo in z dobrimi deli.

južnoštajerska mesta, je treba, da podpiramo v njih obrtni živelj. Prihodnost nas bode učila koliko bode novi državni zbor kos tej svoji nalogi.

Celjske novice.

(Prva opera v Celji.) Nedelja dne 14. marca 1897, ostane zgodovinsko-pomenljiv dan za Celje in celjske Slovence. Pela se je prva opera v Celji v slovenskem jeziku. Kolikoga kulturnega pomena je to za nas, čutijo oni, pred katerimi se je še pred par leti plувало na cesti, če je slišala nemškutarska sodrga slovensko govoricu. To je bil v resnici praznik za nas. Vse je nekako nestrpnostno pričakovalo začetka igre in si delalo razne sodbe in pričakovanja. A že po prvem nastopu igralcev, uvidel je skoro vsakdo, da je prekoseno vsako pričakovanje. Vspah opere je bil velikanski. Občinstvo je bilo res navdušeno in je posebno gdč. Sevčikovo, g. Nollija in g. Raškovića opetovano odlikovalo. Ta občni vspeh je tudi jasno in najboljše merilo za kakovost operne predstave. V posameznem smo se istinito čudili s kako spretnostjo je junakinja opere gdč. Sevčikova ulogo „Gilde“ izvajala. Očaral nas je njeni divni glas, ki se je s čudovito lahkoto povspeval v skoro neverjetne višine in pri tem ostal čist in doneč. Poleg tega pa je gdč. Sevčikova tako resnično in ginljivo izvrševala igro, kakor bi res bila zvesta, nesrečna Gilda. Gosp. Nolliju, starosti sloveskih igralcev in opernih pevcev, kaj naj o njemu rečemo? Njegovemu petju in vsemu njegovemu kretanju je bilo jasno posneti, da je „doma“ na odru in velikan v petju. Sicer pa ga itak poznamo! Prav izvrstno je pel tenorist g. Rašković. Slišali smo mičen in vender krepek glas, ki se je najbolj podajal v krasnih piano-spevih in se nam prav omilil. Kakor glas, tako je bila tudi igra prav simpatična in ljubeznjiva, popolnoma prikladna izbrani ulogi. Če je koncem igre njegov glas se nekoliko utrudil, mi tega skoro nismo opazili in igri ni prav nič škodovalo. Nasprotni utis je napravil g. Fedyczkowski: bali smo se ga — kar je bil tudi namen njegove uloge. Laškega bandita bi se ne mogli strašnejšega misliti, kakor njega, in mogočni globoki bas je popolnil utis. Obžalovali smo, da je bil njegov nastop le kratek. Isto moramo reči glede gdč. Veterove, ki je predstavljala razbojnikovo sestro. Koketna igra o sestanku z vojvodo je bila popolno prikladna ulogi, njeni alt nam je bil prav simpatičen. Tudi vse druge manjše uloge bile so izvrstno zastopane, tako, da boljše igre ni mogoče videti v Gradci ali kakem drugem večjem mestu. Vsa čast in slava g. kapelniku Hilariju Benišek, ki je izvežbal godbo in pevce in tako spretno vodil celo opero. To je mož na pravem mestu. Kar se tiče zbora, lahko je nanj „Dramatično društvo“ ponosno, pel je krasno in tudi njegovo kretanje je bilo dovršeno. Kakor igralcem, tako gre vsa čast godbi, ki je najtežavnejše prehode s čudovito točnostjo rešila, in različnim prizorom pridala po svojem spremljevanju pravo lice. Vsi smo bili jedini: srečni Ljubljanci, ki imajo take igralce, pevce in tako godbo! Ta prvi vspeh v vsakem oziru nam je porok, da bomo v kratkem in gotovo še mnogokrat imeli priliko diviti se izbornim močem „Dramatičnega društva“ iz Ljubljane.

(Gospode volilce) opozarjamo, da zapišemo razločno za volitev dne 20. t. m. na volilni listek ime dr. Juro Hrašovec v Celji, da ne bode kakih pomot.

(Umrli je) dne 12. t. m. za kapijo g. Franc Krašovic, pozlatar in hišni posestnik v Celji. Rajni je bil blaga duša in vrl narodnjak; jeden med prvimi delavci za narodnost med Slovenci v Celji. Kap zadela ga je pred sodiščem med obravnavo, ko so sodili suroveže, ki so pri volitvi volilnih mož za okolico celjsko, napadli njega in še več drugih ter jih pretepali in suvali. Poštenemu možu je razburilo kri, ko je čul, kako podlo in nepravilno so govorili nasprotniki in kako omahovale priče, na katere je mislil, da se je moč zanašati, kakor na skalo. — Bog mu daj večni mir!

(Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj) je imelo dne 7. marca t. l. že svoje tretje zborovanje v tem letu, kar je gotovo znamenje živahne delavnosti. Vdeležba je bila prav dobra,

kajti zbralo se je nad 30 udov, med njimi tudi g. Jošt, knjigovodja v Celji, ki je društvu pristopil kot podporni ud. Bog ga živi! — Gospod M. Iglar, nadučitelj v Loki je imel res izvrsten, vsestransko premišljen in času primeren govor o snovi „Idealizem in šola“. Da je ubral pravo struno, pričalo je živahno ploskanje in glasno priznavanje, na koncu govora. Na občno željo je g. tovariš obljubil ta svoj govor, ki je bil namenjen tudi širjemu občinstvu, objaviti v „Domovini“. — Da bi spodnještajersko učiteljsko zamoglo v vseh zadevah soglasno postopati, izreklo se je društvo po daljšem živahnem razgovoru, naj se v ta namen vrši v bodočih velikonočnih počitnicah, shod spodnještajerskega učiteljskega društva, katerega naj skliče v kak večji kraj gospod Strmšek, učitelj v šmarnem okraju, ki je prvi sprožil to misel. — Slavno ravnateljstvo banke „Slavije“ v Ljubljani se je sklenilo vprašati, kako da ne pošlje prispevkov, katere je obljubilo plačevati od onih društvenikov, ki so pri njej zavarovani. — Da bi učiteljsko v obilnejši meri pristopilo „Slov. Matici“, prevzame v ta namen poverjeništvu za oba okraja g. Petriček in izrazila se je želja, naj bi to storila tudi druga učiteljska društva. Istotako se je naglašalo, naj se deluje na to, da se krajni šol. sveti in občine v obilnej meri naroče na slovenski zemljevid, ki ga misli izdati „Slov. Matica“. — Sklenilo se je, da se prihodnje zborovanje vrši dne 2. majnika v Laškem trgu. Dal Bog, da bi društvo še za naprej tako vrlo napredovalo; kajti delavno učiteljsko društvo je najboljši dokaz navdušenega in narodnega učiteljskega.

(Nemška nestrpnost.) K operi „Rigoletto“ vabilo se je, kakor povsod običajno, tudi v Celji z lepaki, kateri so se na za to določenih voglih prilepili. A dolgo niso bili prilepljeni. Našle so se seveda hitro barabe tudi boljšega stanu, katerim takšna oznanila vzbujajo „furor teutonicus“. Mi bi tega niti omenili ne, ker nas tako početje ne spravi iz hladnokrvnega ravnotežja; a omeniti to vender moramo, ker se nam dozdeva, da tu ni uplivala samo nestrpnost, nego tudi zavist, zavist, da je nam Slovincem dana prilika v Celji slišati tako znamenito opero, med tem, ko se Nemci v kljub svoji „velikanski kulturi“ morajo zadovoljiti z vsakim „šund-om“, če si pa v svojem gledališču hočejo privoščiti kaj boljšega, njim pa Offenheim vrata pred nosom zapre. —

(Narodne veselice in slavnosti) je neki zagrizenec v „Slovincu“ obsojal, češ, da iz njih veje liberalni duh, da ljudstvo pohujšuje, ker jih preveč vodi narodnostno načelo, ne pa zgolj katoliško. Kaj mož prav za prav hoče? Posvetne veselice in slavnosti razvedrujejo in navdušujejo k dobremu in lepemu. Zadnje nedeljo predstavljala se je v našem „Narodnem domu“ opera „Rigoletto“. Nje se je udeležilo tudi več duhovnikov. Naj dotični „Slovenčev“ dopisnik vpraša te duhovnike, ali so bili pri tej posvetni prireditvi pohujšani. Res se posebno v gledališčnih igrah včasih predstavljajo stvari, ki se ne vjemajo povsem z moralo; a ni ga pisatelja, ki bi pokvarjene značaje in pohujšljive dogodke predočeval v pohujšajoče namene. Ne, to so mu le sredstva v namen, da bi se poslušalec in gledalec s studom obrnil od takih značajev in dogodkov. Zato pa se tudi vsaka gledališčna igra že po svoji dramatični tehniki razvija tako, da z začetka na videz zmaga pokvarjenost in nenravnost nad čistostjo in nravnostjo, da se nedolžnost in pravičnost zasleduje in preganja, da se pa nazadnje stvar obrne in da pravica in nravnost zmaga ter da dobi s kraja razžaljeno dobro čustvo svoje moralno zadoščenje pri vsaki igri obvezni glorifikaciji pravice in nravnosti. Gledališčne igre torej nikakor ne pokvarjajo, nasprotno, prav dobro sredstvo so za blaženje in moralno odgojo človeškega značaja. Ravno tako je vsaj pri nas Slovincih z drugimi posvetnimi zabavami. Ali so naše narodne veselice in slavnosti že koga pohujšale; ali je kvarno za nas, če se nam pri takih prireditvah utrjuje narodna zavest? Nam ne pričuje zgodovina zadnjih desetletji in vsakdajna skušnja, da ostane Slovenec z utrjeno narodno zavestjo tudi pravičen, pošten in dober — katolik, med tem ko se odpadnik — nemškutar vedno odvrne kakor

od svojega maternega jezika tako tudi od tistih cerkvenih nauk, katere mu je mati dajala? Nikari torej ne zabavljajte čez naše posvetne zabave in slavnosti, ampak zahvaljujte nas, da vam z istimi pomagamo odgajati in blažiti narod!

(Mestna policija) nikakor ne izpolnjuje svojih dolžnostij, vsaj kedar se gre za Slovence. V ponedeljek se je po mestu že celi popoldan govorilo, da namerava neka nemškutarska tolpa zvečer prirediti mil. g. opatu „Katzenmusik“. Pisec teh vrstic pozna nekaj uradniških obitelji, ki niso v nikaki zvezi s temi ljudmi, pa so vendar izvedele za nameravane demonstracije ter jih zvečer šle iz radovednosti opazovat. Če uradnik, ki sedi v svoji pisarni in ki kakor tukaj z javnostjo prav malo pride v dotiko, za take škandale izve, kako bi ne bila mestna policija izvedela, kaj se namerava? Škandal se je potem tudi izvršil v popolnem „redu“, to je brez vsake zavide od strani redarstva. Vodja je bil seveda zloglasni Oechs, ki je bil še le pred tednom dnij obsojen zaradi razgrajanja pri volitvah v V. kuriji na pet dnij zapora.

„Rigoletto“.

Giuseppe Verdi, skladatelj „Trubadurja“, „Rigoletta“, „Ernani“ in dolge vrste drugih, svetovno znanih oper, je najznamenitejši italijanski glasbenik našega veka. Rodil se je dné 9. oktobra 1813. leta. v mestecu Roncole blizu Parme. Obiskal je konservatorij v Milanu in že leta 1839. zložil opero „Oberto“ s katero je zaslovel po svoji ožji domovini. Leta 1842. prvič uprizorjena opera „Nabucco“ je še povečala njegovo slavo, ali še le velike in krasne opere „Trubadur“, „Rigoletto“, „Ernani“ itd. so raznesle njegovo ime po neitalijanskih deželah in mu pomogle do svetovne slave. Danes je Verdi priznani najženjalnejši zastopnik italijanske glasbe, katera, kakor priča „Trubadur“, ugaja tudi našemu občinstvu najbolj.

Opera „Rigoletto“, katera se je uprizorila na našem odru prvič v nedeljo, 14. t. m. je svetovno znana in se igra po vseh velikih gledališčih še dandanes, dasi je že precej stara, kajti prvič se je uprizorila v Benetkah in sicer dné 11. marca 1851. leta.

Zaradi lažjega razumevanja hočemo v naslednjih vrstah podati vsebino dejanja, katero se vrši v Mantovi in nje okolici v 16. stoletji.

Predigra: Vojvoda Mantovanski je priredil slavnost, na katero je povabil mnogo gostov. Na slavnosti občuduje najbolj grofinjo Ceprano, zajedno pa pripoveduje prijatelju Borsi o mlademu, krasnem dekletu, s katerim se je seznanil v neki cerkvi. Mej plesom skuša vojvoda pridobiti si sroč grofinje Ceprano, radi česar draži grofa dvorski šaljivec ali norec Rigoletto. V tem prinese Marullo vest, da ima grbasti in pohabljeni Rigoletto ljubimko, dočim hujska Rigoletto vojvoda, naj se iznebi grofa Ceprana, da si pridobi njegovo ženo. Ceprano povabi svoje prijatelje k sebi, da se dogovoré, kakó izvršiti osveto. Hkrati pride grof Monterone, čigar hči je bila zapeljana, da pokliče vojvodo na odgovor. Mesto vojvode ga odpravi Rigoletto z roganjem in zasmehovanjem, za kar Monterone, katerega odpeljejo biriči v ječo, prekolne Rigoletta in vojvodo.

Prvo dejanje: Noč je, Rigoletto se priplazi k svoji hiši. Peče ga, da ga je grof Monterone preklel. Blizu hiše naleti na tolovaja Sparafucila, kateri se mu ponudi za vsako delo. Ko je sam, se roga samemu sebi, da služi za norca, potem pa stopi v hišo, kjer ga njegova hči Gilda veselo pozdravi. Rigoletto noče svojej hčeri povedati, kdo in kaj da je, roti jo pa, naj ne hodi z doma in Gilda ga zagotavlja, da ne hodi nikamor drugam, kakor v cerkev. Rigoletto se skrbno ozira, če kje ne posluša kdo njegovih besed. V tem se je pa vojvoda priplazil v hišo h Gildi, katera ga ljubi. Seznanila se je bila z njim v cerkvi. Gilda in vojvoda si prisegata večno ljubezen in zvestobo. Težko se ločita. Ko se odpravlja Gilda v spalnico, se zberó pred hišo Cepranovi prijatelji, da jo ugrabijo, menéč, da je Rigolettova ljubimka. Rigoletto pride k njim in povedo mu, da hočejo ugrabiti grofinjo Ceprano: Rigoletto jim veruje in si da zavezati oči. Cepranovi prijatelji ugrabijo Gildo, in nje klicanje na pomoč napoti Rigoletta, da strga robec z

